

Είχα στήσει τη σκηνή μου στήν όχθη του ποταμού Βέρμιγχαμ, στό 'Ιλλινόις, μέτρη στό ύπαιθρο θ' από καθιστούσε τήν κλονισμένη ύγεια μου. Άφού τα χτοποίησα τά λιγοστά πράγματά μου, διευθύνθηκα πρός μιά γειτονική άγροικία, από όπου λογάριαζα νά προμηθεύωμαι το καθημερινό μου γάλα, γιατί οι γιατροί μου είχαν συστήσει ίδιατέρως τή γαλακτοτροφία.

Διάσχισα ένα λειβάδι, όπου έβοσκε μιά ήσυχη άγελάδα κι' έφτασα στήν πόρτα του ύποστατικού. "Ένας ρωμαλέος δύνατος έσκιζε ξύλα που τά στίθαζε μέτρη γάλακτος του.

Τόν παρακάλεσα νά μού πουλήσῃ γάλα, μάκιενος μού σύστησε ν' απευθυνθώ στήν «κυρά», γιατί διάλογος ήταν απλός ύπηρέτης. Ανέβηκα τότε τίς σκάλες του σπιτιού και χτύπησα στήν πόρτα τής κουζίνας. Μιά φωνή γυναικείας απάντησε: «'Εμπρός!» μέτρη πόρτα μακριά και λίγο δύστροπο, που ταίριαζε ώστόσο στή γυναικία τήν δοπιάς άντικρυσα, διάνοιξα τήν πόρτα: μιά γυναικία στεγνή, όχι όμως κι' αδύνατη, μέτρη λεπτά και σφιγμένα και μέτρη έκφρασι δύσπιστη κι' έχθρική. Η πρώτη μου αύτή έντυπωσις μεγάλωσε ακόμα περισσότερο, διάνειδα τό ξυράφι που κρατούσε στάχεια της, όχι βέβαια για νά μέτρη χτυπήση, όπως ύπεθεσα στήν άρχη. Ξύριζε μ' αύτο ένα γέρο που ήταν ξαπλωμένος σε μιά πολυθρόνα, απέναντι στό παράθυρο τής κουζίνας.

Τής είπα τί ήθελα κι' έκείνη δέχτηκε νά μού δίνη γάλα κάθε μέρα, σε τιμή ώστόσο πολὺ ύψηλή. Τί νά κάνω; Συμφώνησα, γιατί δέν ύπηρχε άλλη άγροικία έκει γύρω για νά προμηθεύωμαι τό απαραίτητο γάλα μου.

Καθώς κουβεντιάζαμε, κύτταζα τό γέρο, του δοπιού τό ξύρισμα είχα διακόψει. Ήταν πολὺ γέρος: ή επιδερμίδα του έμοιαζε μέτρη περγαμηνή και τά γαλάζια και θλιψμένα μάτια του ήσαν ύγρα. Μά κι' όλο τό παρουσιαστικό του έδινε τήν έντυπωσι μιάς καρτερικής μελαγχολίας, που τήν απέδωσα στήν άδειούτητα του θηλυκού κουρέως του, όπως φαινόταν από τό ξυρισμένο μέρος του προσώπου του: Τό ξυράφι του είχε κόψει τό λαιμό σε πολλά μέρη, από τά δοπιά έτρεχε αίμα.

Καθώς έφευγα, άκουσα τό γέρο νά παραπονιέται μέτρη φωνή τρεμαμένη:

— Πρόσεχε λίγο, Σάντια! Μού έκοψες πάλι τό λαιμό! Τό ίδιο γίνεται κάθε μέρα... Γιατί νά μή μπορώ νά έχω ένα κουρέα! "Ω! γιατί νά μή μπορώ νά έχω ένα κουρέα!

***

Και τώρα νά τί έμαθα για τούς γείτονές μου, έπειτα από λίγες μέρες: "Ο γέρος ώνομαζόταν Μάκ Κόρμικ κ' ή γυναικία που είδα νά τόν ξυρίζη ήταν άνεψιά του. "Όταν δέρος χήρεψε, τήν πήρε από τόν άδελφό του, πατέρα πολυμελούς οίκογενείας, γιατί νά τού κρατά τό νικοκυρίο.

"Η Σάντια — έτσι τήν έλεγαν — δούλευε τότε μέτρη χρειά καρδιά σ' ένα ύφαντουργείο. "Ετσι, διάνειδη στή μεγάλη ίδιοκτησία του θείου της Μάκ Κόρμικ, τής δοπιάς έγινε σχεδόν κυρία, έγινε τρισευτυχισμένη. Ανέλαβε άμεσως ή ίδια νά διευθύνη τά πάντα και δείχτηκε έξυπνη κ' οίκονόμα.

Κι' έξαφνα, μιά μέρα, τότε, συνέβη ένα σπουδαίο περιστατικό: "Ένα μεσημέρι ξανάφεραν τό θείο της από τά χωράφια προσθετήμενό από μερική παράλυσι. Άμεσως δλοι οι ύπηρέτες τής άγροικίας, έκτός από έναν, απολύθηκαν, τά περισσότερα από τά ζωά πουλήθηκαν και τά χωράφια νοικιάστηκαν. Τό πόδια του Μάκ Κόρμικ είχαν παραλύσει έντελως και τά χέρια του έτρεμαν δυνατά. Χρειαζόταν νά τόν περιποιηθούν σάν παιδί: ή Σάντια τό άνελαβε αυτό χωρίς νά μουρμουρίση καθόλου.

Δυό χρόνια πέρασαν έτσι.

Μιά - δυό φορές τό μήνα, ή Σάντια πήγαινε σε καμμιά από τίς γείτονικές άγροικίες, όπου χόρευαν και διασκέδαζαν, όφενοντας τό θείο της ύπο τήν έπιθεψι του γέρου τους ύπηρέτη. Σέ μιά από τίς συγκεντρώσεις αυτές γνωρίστηκε μ' ένα νέο μηχανικό από τό Σικάγο, που περνούσε τίς ή-

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΡΑΛΦ ΚΟΡΝΓΚΟΛΤ

στησε στό θείο της, δέ ποτε, από έκείνη τή στιγμή, έγινε πολύ σιωπηλός.

Κατόπιν ή Σάντια πήγε στό Σικάγο για νά γνωρίση τήν οίκογένεια του νέου. Κι' έκει άρραβωνάστηκαν σύμφωνα μέδους τούς τύπους. Τής προσέφερε ένα όμορφο δαχτυλίδι, στολισμένο μ' ένα μικρό διαμάντι, γιά τό δόποιο ήταν περήφανη και τό δόποιο φιλούσε συχνά - κρυφά.

Ένα θράδυ, έντελως απρόσπτα, δέ γέρο Μάκ Κόρμικ ρώτησε τή Σάντια:

— "Ωστε θά μ' αφήσης σε λίγο καιρό;

Η Σάντια δέν απάντησε τίποτε. Βέβαια, λυπόταν πού ήταν ύποχρεωμένη νά τόν αφήση, μά θά εύρισκε μιά καλή γκουστερνάτα γιά νά τήν άντικαστήση κοντά του.

— Ξέρεις, έξακολούθησε δέρος της, δέ συμβολαιογράφος μου ήρθε και μέ είδε ένω έσυ έλειπες στό Σικάγο.

— Άλληθεια;

— Ναι, έστειλα και τόν φώναξα. "Εκανα τή διαθήκη μου. Θέλεις νά μάθης τό περιεχόμενό της. Λοιπόν, σού αφήνω δλη μου τήν περιουσία, ύπο τόν δόρο δέν θά παντρευτής πρό τού θανάτου μου.

Ο Σάντια χαμήλωσε τό κεφάλι της. "Ηξερε τήν δεξία τού χρήματος και τίς δυστυχίες πού φέρνει ή φτώχεια. Αγαπούσε βέβαια τόν μνηστήρα της, μά πώς μπορούσε ν' απαρνηθή έτσι μιά δλόκληρη περιουσία;

— Δέν θά περιμένης πολύ καιρό, έπρόσθεσε δέρος. Η μέρες μου είνε μετρημένες.

Η Σάντια πήρε τήν απόφασί της. Θά περίμενε... Κι' έγραψε άμεσως στό μνηστήρα της, στό Σικάγο:

«Δέν θά ζήση πολύ καιρό δλόκμα... Κι' έχει τόση άναγκη από μένα! "Ας άναβάλουμε λίγο καιρό τούς γάμους μας γιά νά έξασφαλίσουμε τήν εύτυχία μας!...»

Κ' ή μακριά άναμονή έρχισε: "Ενα... δυό... τρία χρόνια πέρασαν κι' δέρος δέν πέθαινε... Σ' αυτό τό διάστημα τά χείλη τής Σάντιας λεπτύνθηκαν, ή φωνή της πήρε ένα τόν στριγγό, τά μάτια της έχασαν τή γλύκα τους... Ο γέρος άδυνάτιζε δλοένα... Κρυολογούσε συχνά... Κι' δμως ή Σάντια τόν περιποιόταν, γιατί ήταν κατά βάθος γυναίκα καλή.

— Ένας άλλος χρόνος πέρασε. Ο νεαρός μηχανικός από τό Σικάγο έρχισε νά χάνη τήν ύπομονή του:

«Δέν μπορούμε νά καταστρέψουμε έτσι τή ζωή μας, τής έγραψε. Θα στερηθούμε τήν κληρονομία του, αυτό είν' δλο...»

Κι' έκείνη τού απάντησε:

«Άφοι περιμέναμε τόσο καιρό, ας περιμείνουμε ένα χρόνο δλόκμα... Μόναχα ένα χρόνο... Νά, αυτές τίς ήμέρες δέρος είνε άρρωστος...»

Και πραγματικά, ο Μάκ Κόρμικ είχεν αρρωστήσει σοθαρά τίς ήμέρες έκείνες. Ο πυρετός του άνεβαίνε δλοένα κι' διατέρδος είχε πή με φωνή σοθαρή στή Σάντια:

— Θέλει συνεχή έπαγρύπνησι. Ζεστές κομπρέσσες! Νά τού δίνης τά φάρμακα στήν ώρισμένη ώρα... Νά έχης τό παράθυρο τής κάμαρής του άνοιχτό γιά νά μπαίνη δέρος από τάς παρασκευές, μά νά προσέχης νά είνε σκεπασμένος καλά...

«Νά τού δίνης τά φάρμακα στήν ώρισμένη ώρα». "Αν «λησμονούσε» νά τού τά δώση;... Ποιός θά τό μάθαινε; Δέν θά τού τάδινε λοιπόν... Νά, έπρεπε τώρα νά τού δώση φάρμακο στής δύο ή ώρα... Οι δείχτες τού ρολογιού γύριζαν άργα. Τί τήν έκανε νά τρέμη έτσι; Η ίδεα τού έγκληματος... Μά δέν έπροκειτο καθόλου γιά έγκλημα... Και δμως ήταν στεκόταν στήν όχθη ένδια ποταμού κι' έβλεπε έναν άνθρωπο νά πνίγεται, δέν θάτρεχε νά τόν θοηθήσῃ... Λαχανιασμένη ή Σάντια έτρεξε στήν κάμαρη τού άρρωστου και τού έδωσε τό γιατρικό του... "Επειτα εύχαριστησε τό θεό γιατί τήν είχε προφυλάξει από τό κακό...

«Νά προσέχης νά είνε σκεπασμένος καλά, τής είχε πή διατρός. Μπορεί νά ξεσκεπαστή τή νύχτα...» "Αν δὲν πή γαινε τόσο συχνά στήν κάμαρή του για νά βλέπη ἀν είνε σκεπασμένος; Έκείνη τή νύχτα, έμεινε ξύπνια μέ τά μάτια δρύπανοιχτα... "Αν τούλαχιστον μποροῦσε ν' ἀποκοιμηθῆ καὶ νά παραλείψῃ ἔτσι τὸ καθῆκον τῆς. Μὰ κατέθηκε νά σκεπάσῃ τὸ θεῖο τῆς... "Επειτα σωριάστηκε στὸ κρεβάτι τῆς κι' ἔκλαψε πικρά...

"Ετσι ή ύγεια τοῦ Μάκ Κόρμικ ἀποκαταστάθηκε. Ο χρόνος τῆς προθεσμίας είχε περάσει πειὰ κ' ή Σάντια έγραψε στὸ Σικάγο:

«Σου στέλνω πίσω τὸ δαχτυλίδι σου. Μὴ μὲ περιμένεις πειά. "Εγινα ἀναδρη, κακή καὶ φιλοχρήματη. Ο γέρος μπορεῖ νά ζήσῃ χρόνια ἀκόμα. Ποτὲ δὲν θὰ βρῶ τὸ θάρρος νά φύγω ἀπὸ δῶ. Συγχώρησε με καὶ παντέφω μιὰ γυναῖκα ἀξιά σου. Η καρδιά μου συντρίβεται, μὰ δὲν μπορῶ νά κάνω τίποτε ἄλλο.»

"Απὸ τήν ήμέρα ἔκείνη ή Σάντια ἀλλαξε ἐντελῶς. Αφού δὲν είχε πειὰ κανένα ὄνειρο στή ζωή της, τὸ χρήμα ἔγινε δ σκοπός της. Δὲν ἀνεχόταν καμμιὰ σπατάλη κι' ἔκανε θάματα οἰκονομίας.

Καὶ τὰ χρόνια περνοῦσαν... Η Σάντια πέρασε τὰ τριάντα, τὰ σαράντα τῆς χρόνια κι' δ γέρος ἔξακολουθοῦσε νά ζῇ... Ήταν ἀλλωστε εύτυχισμένος, βλέποντας ὅτι ή ἀνεψιά του εἶχε μείνει δριστικὰ κοντά του. Δὲν είχε κανένα παράπονο μαζύ της, ἔκτὸς ἀπὸ τήν ίστο πλάτη τοῦ ξυρίσματος.

Ο γέρος Μάκ Κόρμικ ήταν κοκέττης κ' ἥθελε νά είνε πάντα φρεσκοξυρισμένος. Απὸ τότε μάλιστα ποὺ δὲν μποροῦσε, λόγω τῆς παραλύσεώς του νά κρατάῃ δ ἴδιος ξυράφι, ἔστελνε τρεῖς φορές τή βδομάδα μὲ τὸ ἀμάξι τὸν ὑπηρέτη του στὸ γειτονικὸ χωριό, ποὺ ἀπέιχε δυὸ χιλιόμετρα, γιὰ νά φέρῃ τὸν κουρέα.

Ο κουρέας αὐτὸς ἔπαιρνε μισὸ δολλάριο. Μὰ δ Μάκ Κόρμικ τοῦ τὸ ἔδινε εὐχαρίστως, ὅχι μόνο γιατὶ τὸν ξυρίζε περίφημα, ἀλλὰ καὶ γιατὶ τοῦ ἔλεγε ὅλα τὰ νέα καὶ τὸν ἔκανε ἔτσι νά ἐπικοινωνῇ μὲ τὸν ἄλλο κόσμο. Χάρις στὸν κουρέα, μάθαινε τί γίνονται οἱ παληοὶ του φίλοι, τὰ κουτσομπολιὰ τῶν γειτονικῶν χωριῶν καὶ τὶς μηχανοραφίες τῶν μικροπωλητῶν τῆς περιφερείας.

Μὰ αὐτὸ τὸ νῆμα ποὺ ἔνωντε τὸν Μάκ Κόρμικ μὲ τὸν ἄλλο κόσμο, κόπηκε μιὰ καλὴ μέρα ἀπὸ τή Σάντια. Κατηγόρησε τὸν κουρέα γιὰ τὰ δολάρια ποὺ ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ δικά της λεπτά. Γιατὶ θεωροῦσε τώρα τήν ἀγροικία σὰν δικό της ἀγαθό, ἀγορασμένο μὲ τή ζωή της, μὲ τήν εύτυχία της. Δὲν θάφηνε πειὰ νά ξεφύγῃ οὔτε πεντάρα ποὺ νά μποροῦσε νά τὴν οἰκονομήσῃ. Καὶ, διώχνοντας τὸν κουρέα, ἀνέλαβε νά ξυρίζῃ μόνη τὸ θεῖο της.

"Απὸ τότε τὸ ξύρισμα ἔγινε τὸ μαρτύριο τοῦ Μάκ Κόρμικ. Όσο τὸ ἀγαποῦσε πρῶτα, τόσο τὸ μισοῦσε τώρα. Η ἀνεψιά του, πρωτόπειρη καθὼς ήταν στή δουλειὰ αὐτῆ, τὸν ἔγδερνε, τὸν ἔκοθε, τὸν ἔκανε νά ὑποφέρῃ. "Οσο περίμενε ἄλλοτε ἀνυπό μονα τὴν ήμέρα τοῦ ξυρίσματος, τόσο τώρα τὴν ἔβλεπε νάρχεται μὲ φρίκη. Κι' ἔλεγε συχνά στήν ἀνεψιά του: «Μήν κάνης τὸν κόπο νά μὲ ξυρίσης, Σάντια. Τώρα τὰ γένεια μου, φυτρώνουν πιὸ ἀργά...» "Η: «Ξέρεις, Σάντια, ἀποφάσισα ν' ἀφήσω γένεια. Εἶχε κι' δ παπποῦς μου γενειάδα».

Μὰ ἔκείνη δὲν ἄκουγε ἀπὸ αὐτά. Εἶχεν ἀναλάβει νά τὸν ξυρίζῃ καὶ τὸν ξενύριζε. Καὶ κάθε φορά τοῦ ἔκοθε ἔνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐπιδερμίδα. Σ' ἔνα ωρισμένο μέρος, κάτω ἀπὸ τὸ μῆλο τοῦ Ἀδάμ, δὲν παρέλειπε ποτὲ νά τοῦ ἀνοίγῃ μιὰ χαραματιά!... Καὶ δυστυχισμένος γέρος ἔκλαψε ἀπὸ μέσα του, χωρὶς νά τολμάῃ νά πῆ λέξι.

Έκει τῆς ἔξωμολογήθηκε τὸν ἔρωτά του.

— Τί κάνει δ γέρος;

— Ο γιατρός εἶπε ὅτι δὲν θὰ τὰ βγάλη πέρα.

Δὲν θὰ τὰ βγάλη πέρα... Φτωχὴ Σάντια!... Τί τὴν ἔνοιαζε τώρα; Η ἔνοιαζε είχε περάσει ἀπὸ καιρό, ἀκόμα καὶ τὸ καλοκαίρι... "Εμενε τὸ φθινόπωρο... Μὰ τί είνε τὸ φθινόπωρο χωρὶς καρπούς...

"Ἐν' ἀπόγευμα εἶδα τὸν ὑπηρέτη νά βγαίνη σχεδὸν τρέχοντας ἀπ' τήν ἀγροικία. "Οταν ἥρθε κοντά μου μοῦ εἶπε:

— Ο γέρος πέθανε. Ξεψύχησε πρὸ μιᾶς ὥρας.
Καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε:

— Θά σᾶς παρακαλοῦσα νάρθητε νά τὸν ξαγρυπνήσουμε μαζύ. Η «κυρά» σᾶς ζητάει αὐτή τὴ χάρι. Ελάτε, θὰ παίξουμε χαρτιά.

Τοῦ ὑποσχέθηκα πώς θὰ πήγαινα.

— Ο ὑπηρέτης ἔβγαλε τήν πίπα του ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ εἶπε:

— Ελπίζω πώς αὐτή τὴ φορά, θὰ φέρῃ τὸν κουρέα νά ξυρίσῃ τὸ πτῶμα. Ο φτωχὸς γέρος ἔχει μιὰ γενειάδα δεκαπέντε ήμερῶν. Αὐτὸ θὰ στοιχίση τρία δολλάρια. Αὐτή είνε ή ταρίφα τοῦ ξυρίσματος γιὰ τοὺς πεθαμένους.

Ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα χιόνισε. Καὶ τὸ βράδυ, στὶς ἐννέα ὥρα, δταν πήγα στήν ἀγροικία τοῦ Μάκ Κόρμικ, είχε πάρει δυνατὸ ξεροβόρι.

— Η ὑπηρέτης ἥρθε καὶ μοῦ ἔνοιξε.

— Είμαι εύτυχής ποὺ ἥρθε...

Μ' ὀδήγησε στήν τραπεζαρία ποὺ ἥταν δίπλα στήν κάμαρη ὅπου κοίτονταν ὁ νεκρός. Ανάψαμε τὶς πίπες μίας καὶ φλυαρήσαμε μερικὲς στιγμές. Μοιράσαμε κατόπιν τὰ χαρτιά κι' ἀρχίσαμε νὰ παίζουμε, πίνοντας συγχρόνως τὸν καφέ μας. "Ενα παληὸ δικρεμές, ἐπάνω στὸ μαῦρο μάρμαρο τοῦ τζακιοῦ, χτυποῦσε τὶς δρες.

Μεσάνυχτα... Μιὰ δ ὥρα... Τὰ χαρτιά είχαν ἀρχίσει νὰ μὲ κουράζουν, δταν ἔξαφνα ἀκουσα κάποιο θόρυβο στή διπλανή κάμαρη, στήν κάμαρη τοῦ νεκροῦ.

— Αφογκράστηκα καὶ, ξανθισμένος, ρώτησα:

— Τί είνε; Κάτι σάλεψε πλάι...

— Κανένα ποντίκι... μοῦ ἀπάντησε δ ὑπηρέτης. Δὲν είνε τίποτε... Παίζετε...

Μὰ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμή, δ ἴδιος θόρυβος ἀκούστηκε.

— Ακού!...

— Αν κανένας ἀλήτης τὴ στιγμὴ ἔκεινη κύτταζε ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς κάμαρῆς μας ποὺ τὴ φωτίζε δ λάμπα, θὰ ἔβλεπε μιὰ πένθιμη εἰκόνα: δυὸ ἀνθρώπους ἀσάλευτους, τὸν ἔνα ἀπέναντι στὸν ἄλλο, μὲ τὰ χαρτιά στὸ χέρι καὶ μὲ τὸ στόμα μισάνοιχτο.

— Ελαφρὰ τρομαγμένοι κ' οἱ δυὸ, ἀκούγαμε τὸ θόρυβο.

— Θὰ ἔπρεπε νὰ ιδοῦμε, εἶπα τέλος.

— Ναί.

Σηκωθήκαμε ἀθόρυβα καὶ, θαδίζοντας στὶς ἀκρες τῶν ποδιῶν μας, διευθυνθήκαμε πρὸς τὴν πόρτα καὶ τὴν ἀνίξαμε...

— Ενα θέαμα παρουσιάστηκε τότε στὰ μάτια μας, ποὺ μᾶς πάγωσε ὡς τὸ μελούδι τῶν κοκκάλων μας: ἀπέναντι στὸν τοῖχο, ποὺ τὸν φωτίζε τὸ νεκροκάντηλο, διαγραφόταν μιὰ πελώρια σκιά, τῆς ὁποίας τὸ κεφάλι ἥταν ὅμοιο μὲ τῆς Μεδούσης, μὲ προεξοχές σὰν φείδια στὸ μέρος ὅπου ἔπρεπε νὰ βρίσκωνται τὰ μαλλιά. Αὐτὴ ή σκιά ἥταν σκυμμένη πάνω ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅπου ἥταν ξαπλωμένο τὸ πτῶμα τοῦ Μάκ Κόρμικ.

— Η πρώτη μου κίνησις ἥταν νὰ φύγω... Μὰ ή περιέργεια νίκησε τὸ φόβο μου καὶ πλησίασα περισσότερο.

— Η Σάντια, μὲ τὰ μαλλιά της διπλωμένα σὲ χαρτάκια, μὲ τὴν νυχτερινή της ρόμπα, ξύριζε τὸ πτῶμα τοῦ θείου της.

ΡΑΛΦ ΚΟΡΝΙΓΚΟΛΤ

— Ο γέρος ἔπαθε ἀπόψε ἄλλη προσβολὴ παραλύσεως. Τηλεφωνήσαμε στὸ γιατρό.

Τὸ ἄλλο πρωὶ τὸν ρώτησα: